

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Quid diuinum idæa, & exemplar & quorum obiectorum Deo sit statuitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

metaph. 4. art. 1. §. 4. Albert. 1. part. quæst. 55. metaph. 2. art. 3. post med. est etiam interpretatio Anselmi hinc cap. 34. & init. cap. 35. Monolog. ubi quæstionem distulit, an creatura melius, veriusque in se sit in suis ideis quam in seipsis: asserens melius, veriusque in se, quam in nostris creatis ideis etiam esse; at melius veriusque, quam in seipsis esse in ideis diuinis concludit verbis hinc: *Cum ergo constet, quia omnis creatura substantia, tanto verius est in verbo, & intelligentia creatoris, quam in seipsa, quanto verius existat creatrix, quam creata essentia, quomodo comprehendat humana mens cuiusmodi sit illud dicere, &c.* Scio Græcos Patres aliter textum Iohannis dispungere: & sine ipso factum est nihil quod factum est, ut alia deinceps clausula & sententia plena sit: in ipso vita erat: nec improbabilem proinde esse eam disputationem: id autem solum efficienti sententia nostræ certam, & infallibilem ex contextu collectionem non esse; non autem non esse valde probabilem, & ex dictorum Patrum, & Scholasticorum mente apertissimam: sita verò disunctio textus probatur, probandaque fit sacrorum interpretum quæstio est aneps.

8. Tertius scripturæ locus ex 11. ad Hebræos ubi Paulus fide intelligimus aptatam esse saculo verbo Dei, ut ex inuisibilibus visibilia fierent: quem locum sic interpretatur ibi Anselmus, ex inuisibilibus facta sunt visibilia, id est ex intellectu mundi visibilibus: inuisibilibus enim mundus in sapientia Dei erat: & ad illius imitationem factus est iste visibilis, quam interpretationem huius loci tanquam Augustini refert, & sequitur glossa ordinaria apud quem tamen expressa super eo loco non extat: sed virtute quidem eius interpretatio est cum 1. Retrahit visibilibus, & inuisibilibus mundi Platonicæ huius idearum meminerit, ac locutionem probauerit, atque inuisibilem intra Deum esse docuerit in suaque sapientia, ut num. 6. aiebat: est autem expressa interpretatio S. Thom. ibi lect. 2. & sane vox aptata, consuetudinem, & correspondentiæ seculorum Dei verbo propriam imaginis cum sua idea, & exemplari suis expremit: cum autem id fide à nobis intelligi Paulus dicat: idque, ut, quomodo, visibilia ex inuisibilibus esse declararet; & ostendat: aptissima, & interpretatio videtur: ac subinde ex eo testimonio magnopere præsentem nostram Patrum, & Theologorum conclusionem firmari.

9. Opportune hic obiectioni illi semel propositæ certam. 1. numer. 1. rati. 2. & certam, num. etiam, 1. rati. 1. respondebo: cum eius solutionem huc (ad locum nimirum proprium) remiserim: fatemur imitationem creaturæ, vel factæ, vel faciendæ. ut imaginem creatoris ad amulum, ut aiunt exæquatamque cum Deo similitudinem, neque esse, neque usquam posse: ceterum neque viliam esse posse rei factæ, vel faciendæ cum seipsa, ut possibilibus, ut contendebatur ab aduersariis certam. 2. numer. 1. quia nihil sui ipsius imago, & imitatio (presertim realis, ut effectus cum suo exemplari) esse valet, sibi que verè simile: sed neque cum diuina cognitione rei factæ, vel faciendæ maior similitudo est, (ut hic, ne iterum certam. 4. eadem suboriatur obiectio, præcidatur) quam cum diuinis reliquis: si quidem è conceptu suo inuisibilibus infinita, & omniscientia est, ut sepe vidimus: quare, & excellens imitatio quodvis obiectum creatum, imò & creata omnia obiecta in ratione suæ formalis, & intrinsecæ representationis, cui proinde nequeant creata cuncta, nisi per infinitam defectionem assimilari. Hoc igitur ab omnibus admittendo, atque à me admissio, aliorumque multis minus solidis, & perspicuis subtilitatibus, nego propterea diuina prædicata Deumve à rationis perfectissimam, summamque exemplaris excludi, aut artificis summi à Deo prærogatiuam. De ratione enim summi exemplaris diuini est vniuersalitas, & omnitemporalitas, & diuinæ scientiæ omniscientiam, & virtutis diuinæ actiue, adeoque dignæ esse Omnipotentiam, quin alicuius obiecti scientia, vel creati effectus potentia, nisi obiectorum, & creatorum omnium scientia, & potentia diuina sit, esse vllatenus possit. Quod autem ex adeo superexcellenti, atque in-

finite per excessum distanti à creaturis exemplari limitate, ac minutula entitatis, & perfectionis creaturam Deus, in suo quaque genere, perfectam, & absolutam efformet, non artis, artificisve defectus & imperfectio est, sed summa proprietasque artis, & artificis diuini perfectio, & commendatio.

10. Artificum creatorum mille obuiis exemplis demonstratur. Hominem siquidem in eadem mensura, & proportionem, qua, vel homo, vel Originale, & exemplar est imaginem prius similem depingere, vulgaris adhuc pictoris est; at verò breuiori tabula, aut breuissima illius transumptum perfectum exprimere, artis est non vulgaris. At ex vi iam hominis idea qualis puer ille fuerit depingere multo sane accuratioris artis & artificis est. Hinc insignis ille sculptor cum clis vetusti sui saculi artificibus admirationi fuit, quod nauim tam exiguo eboris frustulo cum supellectili omni describeret, ut totum opus musca expansis alis obtegeret: atque per exigua illa Christallina Archimedis Sphæra, in qua nihil non amplissimæ Cælestis fuerit figuratum, quam Iupiter ipse, & suæ, & deorum artis parua dicitur conuicium, apud Claudiani epigrammate sui operis fine. Phidias item, quod breui Scuto Gigantomachias, & Amaconomachias omnes figuraret: & magis ad rem nostram de totius mundi imagine à Deo in homine expressa, qui propterea Microcosmos, siue paruum mundus, nominatur, aiebat Philo ita à Deo effectum: *quemadmodum Colossorum magnitudines in exiguo exprimentur annulo.* Sic ergo, qui infinitas illas entitatem, substantiam, & perfectionem diuinam pro cuiusque limitate, & minutula creaturæ modulo, & capacitate, ita à Deo depictas (ut sic loquar) & sculptas in creaturarum formatione videat, ut per eas author Deus mentibus nostris fere ad conspectum ingeratur (iuxta illud ad Rom. 1. num. 20. *inuisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta, conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas, ita ut sit inexpressibiles* (Philosophi) non poterit non diuinam artem, summamque artificem ipsarum Deum mirari; nec tamen poterit demerari.

CERTAMEN IV.

Quid diuinum idea, & exemplar, & quorum obiectorum Deo sit, statuitur.

Instaurandum hic prælium cum Doctoribus citatis certam. 1. numer. 1. asserentibus ideam, & exemplar vniuersum non in obiecto aliquo, sed in cognitione formali, qua scilicet obiectum artifice formaliter representat consistere. Hanc enim generalem doctrinam, ut Deo ideam propriam, ipsi iuxta Patres intrinsecam & re ipsa identificatam, (cuiusmodi eius scientia est) designarent, excogitauerunt: & quamquam generalis illius doctrinæ fundamenta à ratione partim certam. 1. num. 2. partim certam. 3. à numer. 9. disseceuerunt; tamen quæ specialia, quoad diuinæ ideas apud Patres pro his Doctoribus legauit genuino sensu, minime nobis aduerso, explicanda hic erunt. Et primo Dionysius recitat certam. 3. num. 2. initio ubi ideas, & præfinitiones, & prædestinationes à scriptura diuina nominatas ait, quem his laudat, & sequitur Damascenus Orat. 1. de imaginibus pag. 3. *Has imagines, & hac exempla præfinitiones appellat Sanctus ille Dei munere diuinis in rebus considerandis, & explicandis excellentissimus Dionysius: omnia enim ab illo præfinita, & sine ulla commutatione futura in eius Consilio non aliter, antequam fierent, erant expressa, quam si quis vellet domum adificare, prius imaginem, ac formam ipsius in animo effingit, cogitationeque complectitur, & 1. lid. cap. 12. post med. intuetur omnia, priusquam deducant*

deducantur ad ortum, intemporaliter, intelligens unumquodque secundum voluntariam ipsius intemporalem intelligentiam: que quidem est præfinitio, & imago, cuius exemplum, & expressio in præfinito tempore fit. Consonat Sancti Maximi apud Cypariet. decad. 8. post medium ex Dionysio dicens: ea, qua Deus produxit prius existisse in Deo secundum præfinitionem, & præcognitionem.

1. Verum quid præfinitionis nomine Dionysius velit, diximus ad eius locum certam. 3. num. 2. init. deinde ostendimus: non loqui illum de ideis præcisè qua talibus, sed de illis, ut coniunctis cum voluntate operandi aliquid ad ipsarum exemplar, siue cum omnibus ad exercitè operandum requisitis: atque in eas, ita sumptas, rectè præfinitionis, & prædestinationis, siue determinationis voluntatis diuinæ ad agendum nomen cadit. Sed quid, sic in sua proprietate sumptæ præfinitionis, & prædestinationis voces his doctoribus faueant, non video. Non enim de actu intellectus, sed voluntatis diuinæ probant; & Damascenus Dionysij interpretationem agens testimonio secundo ubi intelligentiam expressit, voluntariam adiunxit; cum tamen ideæ in Deo non magis voluntariæ sint, quam omnipotentia, quæ prius naturalis Deo est, non voluntaria. Itaque non de ideis puris intelligentiam esse dixit, sed de voluntaria Dei ad operandum secundum idearum intelligentiam, siue secundum ideas intellectas; id quod ostendit clarus exemplo artificis, qui rei faciendæ in animo imaginem effingit, cogitationeque complectitur. Aliud ergo imago est, quam cogitatio, qua cum artifex complectitur, differtque per Damascenum. Nec magis his doctoribus fauent Augustinus supra recitatus ex q. 46. ex octoginta tribus, ter, quæcunque ideæ rationes rerum in mente Dei appellans: atque infra, & certam. 5. ex aliis locis recitandus; ratio autem in mente est eius cognitio, & sapientia, sed nec alij recitati fauent amplius, dum aiunt esse ideam in sapientia creatoris. Nam hi omnes locum, & sedem earum, ut intentionaliter mouere Deum possint, ut iuxta eas operetur, designant; non verò ideæ ipsas, ut verba in mente, in sapientia satis declarant, & Augustinus ex quæst. illa citatus, & recitatus cert. 3. num. 5. testimonio primo, non dici proprie rationes, sed formas, seu species aiebat: quia ratio actum mentis, seu locutionem propriè significat non ideam: quibus videam proprie à cognitione se iunxit, Anselmus verò iam recitandus ex 10. Monolog. aliud, quam scientiam, voluit in Deo ideam esse, (sicut & August. 5. de Genes. ad lit. cap. 13. ibidem in eandem sententiam recitandus) & eam quidem à cognitione differre exemplo ideæ artificis creati, ut supra Damascenus significauit.

3. Et quamquam Platonis, & aliorum Philosophorum mens, & sententia non magni Theologorum refertur; aduersari tamen eis locis, quibus alij doctores putare possent, non habemus. Illud enim, quod è Trismegisto, & Chaldaeis refert Euseb. 11. præparat. Euang. cap. 11. ideam esse Patris cogitationes, & rationes vniuersales naturæ utramque coniunxit; & rationes vniuersales naturales, quæ apud Philosophos cognitiones non sunt, & cogitationes seu cognitiones earum, siue quibus secundum ideam suas nequit operari Deus, quod autem immediate adnectit Euseb. Stoici, quia Zenone originem ducunt, notionem in animis nostris anteipatas ideam esse dixerunt: Minus difficultatis habet. Notio, siquidem nota, & character propriè dicitur, non autem cognitio: ut controu. de Trinit. de diuinis notionibus diximus: quod ibidem ait Socrates, & Plato ideam esse à materia substantias existimant in sensu, visque Dei, id est mentis substantias; potius hos Doctores oppugnat. Id quod de utroque ex Plutarcho refert Eusebius 1. de perenni Philosophia cap. 12. ubi, & Plutarchum: idem esse diuinam mentem, atque ideam istas iudicasse refert, ex Philone vero & Plotino, idem esse totam idearum seriem, atque ipsam immensam Dei sapientiam, & ordinationem idem, quod res ordinatas, non esse apertum est & certe, cum ideæ non, nisi cognitæ artificem ad opus mouere intentionaliter possint, quandoque earum cognitioni necessariè illius no-

men primi illarum adiutores Philosophi applicuerunt: eius tamen obiectum non excludentes, sed confundentes verumque. Vnde Cyrill. Alex. 2. cont. Julian. vers. fin. 5. videtur aiebat, ideam interdum essentias, & per se subsistere affirmat Plato, aliquando autem & cogitationes Dei definit. Sed quamuis deus Platonem, & Philosophos stricte, ac distincte de ideæ ratione locutos, nec ipsam cum necessariè eius applicatione intentionaliter cognitionem confundentes, quandoque ideam in cogitatione constituere videntur: cum idem alibi in cogitationis seu cognitionis obiecto sapiens, ut vidimus, constituent, & illos stricte, propriusque locutos, ubi constantius, & frequentius loquuntur, longe probabilius pro nobis est. Illud autem certum est: varios testes, ac subinde nullius auctoritatis esse, maxime pro sententia, cui ipsi toties repugnant.

4. Sed præter generales rationes, quæ ideam nullam in obiecti cognitione non posse consistere, sed potius in eius obiecto vniuersim probant certam. 1. speciales in ideis diuinis duæ succurrunt doctè notatæ à nostro Ruz d. 92. sect. 6. à num. 16. Quia alioqui Augustini, Anselmi, & aliorum Patrum, quos & dedimus, & vterius dabimus, ac Theologorum cum Sancto Thoma illos imitantium nugatorie rationes erant, & ridiculæ. Probant enim omnes ideæ in Deo esse, ac Deum per ideam operari, quia per artem, rationem & intellectum creata operatur: atque per vos ideæ ipsa cognitio est: ergo probatur, agere Deum ex cognitione, per cognitionem, quia agit per cognitionem, & ex cognitione: quod est idem per idem ineptissime probare: quod de Patribus & Theologis, tot, tantique admittere probrosum, ac subinde absurdissimum est: est autem hæc Patrum, & Theologorum communis, constantque probatio ex aduerso principio de se, atque experientia nobis: nimirum artem omnem ab ideis, & exemplaribus suis, ac proinde artificialibus cognitionibus distingui, ut obiectum à sui cognitione debere: id quod satis præse docuit S. Thom. 1. p. quæst. 15. art. 1. ad 2. Sapientia, & ars significantur, ut quo Deus intelligit, sed ideæ ut quod Deus intelligit. Secunda ratio: quia hi ideæ diuinæ in Dei cognitione consistunt, cum ea practica, nihilque aliud esse debeat, facilius multo, & aliunde probandæ essent quam vnde probantur: nempe ex eo, vnde cognitiones practice probantur in Deo, ut per se patet.

5. Arguo tertio quia, ut Deus ex ideæ, & per ideam operetur aliquid vterius cognoscendum, quam, ut practica eius cognitio sit, requiritur: quod aliud esse nequit nisi obiectum, cuius ad imitandum operatur. Hoc autem ipsum ideæ, & exemplar est: ergo in obiecto illo vterius cognoscendo, non autem in cognitione practica ratio stat ideæ. Antecedens assumptum probatur, quia, ut cognitio sit practica, sit est cognoscerem faciendam modumque quo actiue siue à potentia actiua apponi in executione debeat, ut autem ex arte, ideæque, & exemplari, eiusque ad imitationem, & imitatur seu imitatur, aliquid aliud cognosceri ab artifice opus est, ut patet. Argumentum aduersariorum à ratione præcipuo, quod scilicet creata in Deo non formaliter ob immensam dissimilitudinem in Deo continentur, ut opus est continetur in exemplari exemplatum, seu illius imitatur imago, & si continentur actiue, diffecimus cert. 3. à num. 9. quia, sicut in omnipotentia admittitur contentia actiua non formalis seu formæ ad similem primam effectus, sed eminentialis: etiam in Deo idealis contentia, non formæ ad similem prout formam, sed eminentialis debet admitti, est in agentibus creatis ex eminentiali contentia actiua idealis inferri nequeat: quia respectu Dei (qui nihil creatum pro ideæ habere potest, ut vidimus certam 2.) admitti debet, quod respectu artificis creati cuius ars, nisi ex formaliter simili imaginem edit, quia nequit superiorem speciem ad inferiorem imitatur in arte facto deducere, ut experientia constat: & quia id summæ artis diuinæ proprium & admiratione dignum, ut vidimus est, si quæ alia sunt primam conclusionem impugnant.

6. Doct

Disp. VIII. Quæst. III. Certam. IV. 389

6. Dico primo essentia diuina, physice loquendo, vt imitabilis à creatura est propria idea diuina est expressa conclusio Sancti Thomæ 1. p. q. 15. a. 1. corpor. & ad 3. & a. 2. corp. sine in quantum (ait) Deus cognoscit suam essentiam, vt sic imitabilem à tali creatura cognoscit eam, vt propriam rationem. Et ideam huius creatura, & quæst. 3. de veritate art. 2. corporis sine, essentia non accipitur absolute ab intellectu, vt idea verum, sed cum proportionem creaturae sciendæ ad ipsam diuinam essentiam secundum quod deficit ab ea, vel imitatur eam &c. Constat sibi 1. contra Gentes cap. 54. sapè sed maxime sine, in 1. d. 36. quæst. 2. art. 1. corpor. & ad argum. & art. 2. consentiunt omnes eius interpretes citatis locis, Ferrara ad locum contra Gentes, Capreol. dist. citata q. vn. art. 1. Caietanus ad locum 1. p. Bæ. Gonzalez & Dominici reliqui. Ex Thomistis notis Molina 4. p. uult. Valentia quæst. 15. punct. 2. sentent. 6. & alij omnes, qui in 1. p. commentario perpetuo scribere (si Valquez & Martinonem excipias) consentire. Ex præfatis S. Bonauent. in 1. d. 35. art. 1. quæst. 1. corp. præferim sine, vbi similitudinis expressum nomine ideam nominat, atque explicat non formalem expressionem, sed eius principium obiectum, sue obiectum formale specificans, & terminans cognitionem intelligit vt ex contextu claret, & ex quæst. 2. corp. vbi idea est similitudo, qua est ratio cognoscendi. Richard. dist. 36. art. 1. quæst. 1. corp. quæst. 2. corp. sine quæst. 3. Argentina ibi quæst. vltima art. 1. vlt. finem & art. 2. Argid. art. 2. quæst. 2. ad 2. Auro. p. 2. art. 1. col. 6. S. Refat, Henricus in sum. p. 1. art. 68. quæst. 5. corp. & quod. 9. quæst. 2. Tarant. & Videric. apud Cathul. in 1. d. 36. quæst. 1. circa med. & vltimus. Albertus 1. p. quæst. 55. metaph. 2. Masl. lib. 1. Sententiar. quæst. 1. art. 1. est ambiguo quandoque loquatur, quos refert, & sequitur nolter Ruiz d. 82. sect. 6. quibus adde scholas omnes citatas certam. 1. num. 6. Hanc conclusionem expresse docent August. & Anselm. recitati cert. 2. num. 3. & 4. & omnia locis ex ipsis, alijs Patribus, Philosophis, & ex scriptura recitatis toto fere cert. 3. imo & eis testimoniis, que, pro idea in cognitione diuina constituenda, nobis opponamus hic num. 1. vt ex eorum genuina interpretatione, & intelligentia data num. 2. claret.

7. Quibus adde Clement. Alexand. 5. Strom. sub initio dicentem, idea est diuina intelligentia, sine, quod à mente diuina intelligitur: & Dionysium c. 5. de diuinis nomin. apud Sanctum Thom. 1. contra gentes cap. 54. post med. aientem: quidam Philosophus. Clement. nomine, dixit, quod nobiliora mentibus sunt minus nobilium exemplaria: Subinde autem nobilissimum, & infinitum ens Deus cæterorum exemplat, & idea est. Hunc autem Philosophum illum fuisse, qui postea Petri & Discipulus fuit, & successor satis probabiliter, & prudenter coniectatur Cathusianus loco citato. §. Apparet demum, & Augustinus 5. de Genes. ad litteram, vbi postquam quatuor anteriores capitibus statuerat, rationes, & formas, rerum in Deo vitam esse ait: cap. 16. sub init. Neque enim ea faceret, nisi ea uideret, ante quam faceret, nec nosset, nisi uideret, aut uideret, nisi haberet ea, qua nondum facta erant, nisi quemadmodum est ipse non factus. Sed aiunt aduersarij: essentiam diuinam, vt imitabilem à creaturis formaliter cognosci à Deo non posse, quin creaturae cognoscantur, ac proinde idea diuinæ cognitio, sic creaturam cognitio, quare & ipse etiam, vel solum, vel partim ad ideam diuinam spectabunt: quod variis modis contra nos versant apud Ruiz sect. 5. num. 16. nullo tamen firmo eis responderet, 8. à num. 9. distinctione obiecti directi, & in se cogniti, & indirecti, cognitiue in alio: vt illud, quod Deus est, idea sit, locis istud, quod sunt creature, est, vt imitabilis à creaturis, atque, vt idea 3. absque creaturis cognosci nequeat: cæterum ea nos doctrina vti non possumus, qui mediocrem vltim ad aliquid cognoscendum Deo ostendimus impossibilem, nullamque relationem, seu connexionem, nisi directè cognitis terminis cognosci à Deo posse. Respondeo expediri: rationem idealis

principij, sue ideæ in Deo absolutam prorsus à creaturis ipsam imitaturam esse, non secus, atque omnipotentiam à possibilibus: quare à Deo ideam, vti, in se est, intueretur, abique illa creaturarum cognitione cognosci quamuis autem, vt exercere ad eius imitationem creatura à Deo produceretur, hæc etiam præfata à Deo debeat, vt materia ideam imitatura, non autem vt idea, & exemplar, sed vt ideatum, exemplandumque, (vt sic loquar) cognoscitur: vt docui certam. 2. num. 2. sine ad Gabriels argumentum: id quod è proxime dicendis, clarius adhuc, apparebit. Sed explicari ad plenam, planamque conclusionem huius Patribus, & Theologis communis intelligentiam vltius debet, sub quo conceptu, & formalitate obiectiua essentia diuina, (qua, vt imitabilis à creaturis, idea diuina asseritur, ideam diuinam sit. Potest enim essentia, & physice, & metaphysice tam Theologicè, quam Philosophice sumi, vt controu. 1. d. 2. vidimus, & explicuimus: quare, cum vtro modo sumatur præfata conclusio non explicaretur, definiendum hic est.

8. Dico secundo: essentiam diuinam non solum secundum prædicatum essentia metaphysicæ Dei, sue entis à se (quo essentiam Dei metaphysicam constituimus contr. 1. d. 2.) Sed secundum prædicatum reliqua ipsam metaphysicè consequentia rationem, metaphysicè etiam loquendo, ideam propriam diuinam habere. Hoc expressit Sanctus Thom. immediate ad verba recitata ex quæst. 3. de veritate art. 2. corp. sine, & ex Augustino, & alijs recitatis certam. 5. pro diuersitate, & pluralitate diuinarum idearum cum enim essentia diuinæ metaphysicæ conceptus formalis obiectus indiuisibilis sit metaphysicè, si is solus idea diuina esset, non minus repugnaret ideæ, quam indiuisibilem illum conceptum metaphysicè idearum cum enim essentia diuinæ metaphysicæ, insuper plerique Patres, & philosophi, & de diuinis ideis pluralitatem, vel aliter, vel supponentes hoc ipsum argumentum confirmant. Tertiò apertus pro hac conclusione est S. Maxim. partim iam, & integrè hic recitandus apud Albertum 1. p. quæst. 55. metaph. 2. argum. 4. dicens: Has formas, sue ideæ Dionysius cæterique sancti appellant per se ipsam bonitatem, per se ipsam essentiam, per se ipsam vitam, per se ipsam virtutem, per se ipsam sapientiam: quæcumque enim bona sunt, participatione per se essentia sunt: & quæcumque viuunt participatione per se vitam viuunt: & sic de alijs participationibus, & participantibus. Idipsum expressit S. Thomas recitatus num. 6. ex quæst. 3. de veritate, art. 2. illis verbis cum proportionem creaturae sciendæ ad diuinam essentiam, secundum quod deficit ab ea, vel imitatur eam.

His apertissime participationem similitudinariam formalem creaturarum à Deo ac prædicatis eius tradit Maximus, nec solum actiuam, quæ à sola eius actiua virtute, seu omnipotentia est. Illique ipsis rationem à priori conclusionis suæ, & nostræ tradit etenim idea diuina propriè est Deitas, sue substantia, & essentia diuina, quatenus imitabilis à creatura, sue qua imitationis creatæ capax est, vt vidimus: aut capax est imitationis creatæ, no. solum secundum prædicatum essentia metaphysicæ, sue entis à se, sed etiam secundum reliqua prædicata illam consequentia viuens, spirituales, intellectuales, tam in actu primo, quam secundo, durantis presentis: ergo non solum secundum prædicatum essentia metaphysicæ, sed secundum reliqua essentia & substantia diuinæ, habet rationem propriam ideæ. Nec obest conceptum formalem obiectum ideæ iuxta nostrum principium è genere suo infinitum simpliciter esse debere, etiam per denegationem termini extrinseci: quare, & indiuisibiliter infinitum, nec ex pluribus formalitatibus metaphysicè adhuc compactum: id enim de non transcendens prædicatis diuinis intelligendum est: secus de transcendens, vt infinitas, quæ omnia diuina metaphysicè transcendit, indiuisibilitas, seu simplicitas, è quorum genere est imitabilitas à creaturis. Probatur secundo quia pro priori metaphysico signo ante reflexam scientia diuinæ cognitionem

Ccc intell

